

SASTANAK NA ŠIROKOM BRIJEGU 4. RUJNA 1940.*

U Rasnu 28. listopada 1942. Sjede slijeva: fra Karlo Grbavac, fra Mate Čturić, župnik fra Tadija Beljan, fra Krešimir Pandžić. Stoje u srednjem redu: dijak Mirko Skoko, fra Vojislav Mikulić, fra Rajko Radišić, fra Jakov Križić, fra Živko Martić, fra Valentin Zovko, fra Velimir Šimić, fra Bože Bubalo. Stoje: fra Darinko Brkić, fra Lucijan Kordić, fra Božidar Ćorić, fra Dominik Ćorić, fra Nenad Pehar, fra Ratimir Kordić.

Sastali smo se. Ispunila se želja najboljih među nama, koji su na raznim tačkama provincije vidjeli puno iskara, dosta žive žerave, samo su strepili: Na ognjištu će pod pepelom iskre uginuti, ugasit će se žerava, ako se glavne ne potaknu i ne približe, da ujedinjene dadu vidljiv, snažan plamen i ostave novu žeravu.

Našu hercegovačku provinciju sačinjavaju tri – dosada – samostana i veći broj župa. Mnogi su članovi službenim poslom prisiljeni godinama živjeti izvan ustaljene kolotečine propisanog dnevnog reda, izvan stoljećima posvećenih i prokušanih navika samostanskog uzgoja i života. Razumljivo je, makar ne bilo poželjno, u našim prilikama mogu osiliti centrifugalne težnje: U napasti smo da svatko okreće u pravcu ličnih sklonosti. Izbljedi svijest pripadnosti jednomu za sve mjerodavnomu crkvenom redu, koji nas uzgaja, izdržava, zaposljuje, omogućuje nam i osigurava opstanak, ali nam nameće i određene svima zajedničke dužnosti, tereti nam savjest teškom i

neizbježivom odgovornošću za preuzete zadaće.

Poziv mp. o. provincijala članovima provincije, da se na povjesnom tlu Širokog Brijega sastanu radi izmjene misli, radi uspješnijeg i svestranijeg jačanja naše franjevačke i katoličke svijesti u svečanom okviru hrvatske svete godine, došao je u pravi čas, po provinciji zatitrao je osjećaj skupnosti, međusobne povezanosti i odgovornosti. Radosno, negdje i s manje vjere, očekivan, najavljivani dan 4. IX. 1940. premašio je nade: golemi odaziv, predavanje, napeto sudjelovanje u diskusiji, rezolucije, čitavi tok sastanka od Veni creator do zaključne himne sv. Franji bio je izniman, izvanredno značajan doživljaj u povijesti provincije. Učesnici su izjavili jednodušnu želju da se izvještaj o sastanku objelodani u Hercegovina Franciscana. To činimo u ovom broju.

Sastanak je sazvaio mnogopoštovani o. fra Krešimir Pandžić, provincijal slijedećim pismom na braću od 9. kolovoza 1940.:

* Tekst donosimo u izvorniku.

DRAGA BRAĆO!

Živimo u opasnim i odlučnim časovima Evrope i svijeta. S prorokom se čudimo i pitamo: Quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt inania? (Ps. 2. 1). Kroz krv i suze najmoćnijih država i najprosvjetljenijih naroda topovi, bombarderi, podmornice kroje sudbinu, u prah pretvaraju ponosne tekovine pokoljenja, krče put drukčijem poretku i omjeru snaga.

To je sudbonosni okvir naše jubilarne, svete godine, kad hrvatski narod zabrinut za svoju budućnost, da korijenje živog bića poveže s neprešušivim vrelima snage i pomlađivanja, svraća pogled na najznačajnije momente iz slavne prošlosti i s opravdanim ponosom slavi hiljadu tristotu obljetnicu povjesnog doticaja s papinskim Rimom, pripadnosti katoličkom zapadu, opstanka kao kulturni, evropski narod. Kroz trinaest vijekova Hrvati su odanost katoličkoj crkvi iskupili velikim žrtvama i zaslužili su, da ih papa Leon X. nazove predzidom kršćanstva. Ali za uzvrat primili su na oba svijeta neizbrojne milosti preko sv. Crkve, preko njezinih ustanova i pretstavnika. Zahvalnost i korist traže da veze, srdačne i neraskidive, javno obnovimo i u svakom pogledu ojačamo.

Posebna blagodan sv. Crkve jest povezanost Hrvata s franjevačkim redom kroz punih 700 godina. Nije na zadnjem mjestu dužnost samih franjevaca, da se u toku hrvatske svete godine na doličan način istakne uloga franjevačkog reda u povjesnom razvoju Hrvatske, i da Hrvati ostanu Bogu zahvalni za stoljetne usluge primljene preko sinova sv. Franje. Kroz zadnjih 100 godina, otkako postoji posebna hercegovačka franjevačka provincija, možda više nego ijednu od hrvatskih zemalja franjevački je red zadužio Hercegovinu.

Da se mi hercegovački franjevci prigodom narodnog jubileja i 700-godišnje povezanosti Hrvata s franjevačkim redom, na domaku stogodišnjice naše provincije, sami duhovno obnovimo, da vanjska proslava jubileja ne ostane prazna, časovita parada, nego da u katoličkoj Hercegovini među klerom i vjernicima ostavi što trajnije plodove, na sjednici novog Starješinstva 17. V. 1940. potaknuta je i prihvaćena misao da se u toku naše svete godine radi postignuća spomenutog pastoralnog uspjeha održi informacijski sastanak za članove provincije. Da zaključak izvršim, sazivljam u srijedu 4. rujna 1940. na Širokom Brijegu sastanak svih svećenika provincije, koji ne budu časovito zapriječeni. Na dnevnom redu bit će 4 predavanja o aktuelnijim temama, i nadam se, da će jedan dan biti dosta za plodonosnu izmjenu misli, za davanje i primanje poticaja i za stvaranje potrebnih odluka. Braća će se iz raznih krajeva unaprijed dogovoriti, kako mogu najzgodnije doći na Široki Brijeg i vratiti se kući. Pobrinut ćemo se, da prema potrebi i veći broj imadne priliku na Širokom Brijegu prenoćiti.

Nakon zaziva Duha Svetoga u 8 sati, predavanja će držati prije podne i poslije podne:

- 1) O. fra Bernardin Smoljan: Treći red. Zadaća, uspon i opadanje, način obnove.
- 2) Dr. fra Marijan Zubac: Zvanje i uzgoj braće laika u provinciji.
- 3) Dr. fra Vendelin Vasilj: Katolička akcija i društvo sv. Ante.
- 4) Dr. fra Leo Petrović: proslava svete godine 1940.41. u Hercegovini.

Između sviju svetišta sv. Franji za života bila je najmilija Porcijunkula, kolijevka njegovih redova. Da braća ne smalakšu u opsluživanju Pravila, da se iznova oduševе za apostolsku revnost u službi Crkve, Franjo ih je opet i opet sazivao na sastanke u blizini drage Gospe od Anđela. Mi ćemo se ove godine sabrati kod naše Porcijunkule na Širokom Brijegu.

Sastanak stavljam pod okrilje Zaštitnice naše provincije, Majke Dobrog Savjeta. Molite se za uspjeh njegov. Svi ma, uz ovaj poziv, šaljem blagoslov sv. oca Franje.

MOSTAR, 9. kolovoza 1940.

O. KREŠIMIR PANDŽIĆ
provincijal

Hercegovina franciscana, IV, Mostar, 1940., str. 1. – 3.

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesa« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva
»fra Leo Petrović i 65 subračea«, IX., 1 (16),
Široki Brijeg, 2016. , siječanj – lipanj, 2016.

Glavni i odgovorni urednik:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

Lektura i korektura:
Zdenka Leženić

Adresa:
BiH: Kard. Stepinca 14,
88220 Široki Brijeg
HR: Humac 1, p. p. 1, 20352 Vid

Veza:
tel.: (039) 700-325
faks: (039) 700-326
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

Grafički prijelom i tisak:
FRAM-ZIRAL, Mostar

Glasilo izlazi polugodišnje:
siječanj i srpanj

Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

Cijena pojedinog primjerka:
3 KM; 12 KN; 3,75 EUR; 4,25 CHF;
6,50 USD; 6,50 CAD

Godišnja pretplata (s poštarinom):
BiH 7,5 KM; RH 33 KN; EU 7,5 EUR;
CH 8,50 CHF; SAD 13 USD; Canada
13 CAD

Slanje pretplate, dobrovoljnih priloga... (s naznakom za Vicepostulaturu i nakanu):

- a) poštanskom uputnicom
- b) UniCredit Bank d.d. Mostar, poslovna Ljubuški:

žiro-račun (BiH): 3381602276649744
devizni račun (inozemstvo):
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

RIJEČ UREDNIKA

fra Miljenko Stojić

Dragi čitatelji!

Polako se približava još jedna obljetnica, 71., jugokomunističkoga ubojstva 66 hercegovačkih franjevaca i mnoštva puka Božjega, a progoni i tamnice dovikli su se sve do Domovinskoga rata ili pada jugokomunizma. No, u našem društvu, s obiju strana granice, kao da vrijeme klizi unatrag. Bili smo pošli pa stali i sada ponovno plovimo jugokomunističkim vodama uz svesrdnu pomoć skrivenih i neskrivenih središta moći. Ali ne damo se mi, bilo je i težih vremena.

Danas se zaista vidi tko je za demokraciju, a tko za totalitarizam. Teška vremena čiste nas od naslaga i pokazuju onakvima kakvi u svojoj nutrini jesmo. Hvala Bogu, Crkva u Hrvata nije podlegla sirenskim pozivima i napadajima. Reka bih da je još čvršća nego što je bila. Shvaća da je Stepinčev put onaj jedini put koji nas ne će odvesti od nas samih jer je duboko ukorijenjen u put Isusov. Mučeništvo se pokazuje ne kao poraz, nego kao zvijezda vodilja. Ona druga zvijezda, što su nam je veličali dugih desetljeća, propast je i hrvatskom će narodu krenuti nabolje čim je se otrese, zajedno sa svim pripadajućim sličnim namislama.

U ovom broju donosimo dokaz tko je zapravo kriv za ubojstvo naših članova te drugih svećenika diljem naše domovine. Mlad i darovit povjesničar Vladimir Šumanović imao je otvorene oči kada je u jugokomunističkoj literaturi tražio skrivene odgovore na ono što nam se dogodilo. Mnogi su to čitali, ali nisu vidjeli. On

jest i stoga je, zajedno s drugima njemu sličnima, nada za našu bolju budućnost. Ona se, naime, gradi na istini, a ne na zabludama iz prošlosti.

Dijelovi naše društvene zajednice i dalje su svjesni svoga poslanja. Grad Široki Brijeg, čiji su korijeni u dolasku hercegovačkih franjevaca u taj kraj, odužio se njihovim pobijenim članovima i čita-vom jednom ulicom. Naziv joj je Ulica pobijenih franjevaca. S pravom. Prolazi preko jednog franjevačkog žrtvoslovnog mjesta, mlinice i hidrocentrale te joj je to najprimjereniji naziv. Jugokomunizam je, prije nego što je pao, mislio da će pravljenjem ceste (a lagano je mogla proći samo s druge strane rijeke) zatrti to mjesto. Ali time ga je očito samo još više naglasio.

Želeći sačuvati uspomenu na pobijene franjeve, već smo u prošlom broju najavili da smo prišli zaštititi ratnog skloništa koje je postalo simbol jugokomunističkog ubojstva hercegovačkih franjevaca. Sada su se radovi razbuknuli i ujedinili ponovo franjeve i puk na istome zadatku. Istaknimo da je taj puk darivao kamen od svojih starih kuća za potrebe zaštite umjesto da je nešto na njemu zaradio prodajom tako dobrodošlom u ova krizna vremena.

Pobjeda nije u njihovim, nego u našim rukama. Povjerujemo taj istini te neka nam je svima

mir i dobro!

IZ SADRŽAJA

Iz ljetopisa	4	Nagradni natječaj	39
Istraživanja	15	Utamničeni	41
Stratišta	26	Podsjetnik	45
Pobijeni	30	Povijesne okolnosti	52
Glas o znakovima	35	Povjerenstva	54
Djela pobijenih	36	Razgovor	56
Odjek u umjetnosti	38	Iz Vicepostulature	59